

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

15 martie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Țurcan Anatolie, Toma Nadejda, Cobzac Elena și Plămădeală Ghenadie,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Șontea Daniel în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2021, în privința inculpatului

Turețhii Veaceslav xxx, născut la xxx, originar din r-nul xxx și domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 16.09.2020 – 26.11.2020;

Instanța de apel: 16.12.2020 – 22.06.2021;

Instanța de recurs ordinar: 06.09.2021 – 15.03.2022.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 26 noiembrie 2020, *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit art.364¹ Cod de procedură penală*, Turețhii Veaceslav a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.287 alin.(3) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Potrivit art.90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pentru un termen de probă de 4 ani. S-a dispus: a) va presta conform prevederilor art.67 Cod penal, 200 ore muncă neremunerată în folosul comunității; b) va fi supus monitorizării electronice în primele 6 luni de la punerea în executare a prezentei sentințe; c) va participa la un program special de tratament sau de consiliere în vederea reducerii comportamentului violent; d) va repara prejudiciul material și moral cauzat prin infracțiune părților civile, în quantumul stabilit de instanță prin prezenta sentință într-un termen nu mai mare de 1 an de la devenirea definitivă a acesteia și astfel va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

Acțiunea civilă înaintată de reprezentantul părții vătămate minore Frija Iulian, Frija Zinaida, s-a admis în parte, cu încasarea de la Turețhii Veaceslav, în beneficiul reprezentantului legal al părții vătămate minore Frija Iulian, Frija Zinaida a sumei de 50 000 lei cu titlul de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune, precum și a sumei de 69,12 lei (șaizeci și nouă lei 12 bani) cu titlu de prejudiciu material cauzat prin infracțiune. În rest pretențiile formulate în acțiunea civilă au fost respinse ca nefondate.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Frija Serghei, s-a admis în parte cu încasarea de la Turețhii Veaceslav, în beneficiul lui Frija Serghei a sumei de 30 000 lei

cu titlul de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune precum și a sumei de 259,55 lei cu titlu de prejudiciu material cauzat prin infracțiune. În rest pretențiile formulate în acțiunea civilă au fost respinse ca nefondate.

Acțiunea civilă înaintată de reprezentantul părții vătămate minore Lozovan Paul, tatăl minorului Lozovan Ion, s-a admis în parte, cu încasarea de la Turețchii Veaceslav, în beneficiul reprezentantului legal al părții vătămate minore Lozovan Paul, tatăl Lozovan Ion a sumei de 2 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată legate de plata serviciilor de asistență juridică și a sumei de 10 000 lei cu titlul de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune. În rest pretențiile formulate în acțiunea civilă au fost respinse ca nefondate.

S-a încasat din contul lui Turețchii Veaceslav, în beneficiul bugetului de stat, suma de 1 536 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Turețchii Veaceslav, născut la xxx, la data de 20 iulie 2020, aproximativ la ora 21:10 min., aflând-se în loc public, la intersecția str. Ștefan Vodă cu str. Ghimpu, or. Vatra, mun. Chișinău, acționând împreună și de comun acord cu o persoană neidentificată la moment de către organul de urmărire penală, fiind în stare de ebrietate vizibilă, având intenția încălcării grosolane a ordinii publice și aplicarea violenței față de alte persoane, fără nici un motiv, a coborât din automobilul de marca „Fiat Ducato” cu n/î XXX, înregistrat pe numele său, după care, utilizând expresii injurioase și perturbând ordinea publică, s-a năpustit cu o bătă de lemn în mână, asupra minorilor Lozovan Paul Ion, născut la 19.04.2005 și Frija Iulian, născut la 23.09.2007, care se plimbau pe itinerarul str. Ghimpu, or. Vatra, mun. Chișinău. Tot atunci, Turețchii Veaceslav l-a ajuns din spate pe minorul Lozovan Paul Ion, l-a apucat cu o mână de maioul în care era îmbrăcat, i-a aplicat cu cealaltă mână o lovitură cu pumnul în regiunea feței, moment în care și celălalt agresor neidentificat îl ținea cu o mână de maiou. Fiind puternic speriat de cele întâmplate minorul Lozovan Paul Ion a reușit să fugă din mâinile atacatorilor, rupându-i-se astfel o bucată din maioul în care era îmbrăcat și cauzându-i-se, potrivit raportului de constatare nr. 202002PI973 din 21.07.2020, echimoză la nivelul capului, excoriații la nivelul gâtului, antebrațul stâng, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, care se califică ca vătămare corporală neînsemnată.

În continuarea acțiunilor sale criminale, în aceleași circumstanțe, Turețchi Veaceslav cu o bucată de scândură pe care o folosea în calitate de obiect pentru vătămarea corporală, l-a lovit de mai multe ori pe minorul Frija Iulian pe mâini, peste picioare și pe spate. În situația în care la fața locului a apărut Iliev Sergiu, inculpatul Turețchi Veaceslav a aplicat violența și în raport cu acesta scăpând din mâinile sale pe minorul Frija Iulian.

Astfel, în continuare, în condițiile în care Iliev Sergiu, era apucat de maiou și lovit cu pumnii peste tot corpul, preponderent în regiunea capului și cutiei toracice, de către persoana necunoscută ce-l însoțea pe inculpat, Turețchii Veaceslav, cu bucata de lemn în mână i-a aplicat 3 lovituri peste spate, cauzându-i părții vătămate Iliev Sergiu, conform raportului de expertiză judiciară nr.202002D1507 din 24.08.2020, traumă crinio-cerebrală manifestată prin contuzie cerebrală de gradul I, ce se califică ca vătămare corporală ușoară.

În continuarea acțiunilor sale, Turețchi Veceslav, după ce a observat că Frija Iulian a scăpat din mâinile sale și aleargă de la el, a alergat după Frija Iulian, iar atunci când l-a ajuns, a încercat să-l lovească cu scândură, iar după aceasta l-a lovit cu capul în față, iar când partea vătămată a căzut jos el s-a urcat pe el a continuat să-l lovească peste diferite regiuni ale corpului.

În aceleași condiții, atunci când la fața locului a venit tatăl minorului Frija Iulian, Frija Serghei, care a încercat să-l ajute pe fiul său, Turețchi Veaceslav, a început să-l lovească pe Frija Sergiu cu pumnii în cap și torace, strigând concomitent către cealaltă

persoană, care-l însoțea „ia truba” (ia țeava). În rezultat, persoana necunoscută, ce-l însoțea pe inculpat, a luat o țeavă din metal din automobilul din care au coborând ambii, și a început cu aceasta să-i aplice mai multe lovituri peste diferite părți ale corpului lui Frija Serghei, preponderent în partea superioară a corpului, în umăr și torace. În momentul în care victima a căzut în genunchi, apoi pe spate inculpatul și cealaltă persoană au continuau să-l lovească, abia în momentul în care au văzut că vin alte persoane spre ei pentru a aplana conflictul, agresorii au urcat în grabă în automobil, părăsind locul infracțiunii.

În rezultatul acțiunilor criminale, potrivit raportului de expertiză judiciară nr.202002D1505 din 21.08.2020, pe corpul lui Frija Serghei s-au depistat: echimoză la nivelul capului, excoriații multiple și excoriații la nivelul cutiei toracice pe stânga, echimoze la nivelul cutiei toracice pe dreapta și regiunea lombară pe stânga, excoriații multiple la nivelul coatelor și genunchilor bilateral, excoriații multiple la nivelul gambei drepte, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, se califică ca vătămare corporală neînsemnată. În rezultatul acțiunilor criminale, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 202002D1506 din 24.08.2020, pe corpul minorului Frija Iulian s-a constatat: traumă craniu-cerebrală manifestată prin contuzie cerebrală grad ușor; echimoze și edem posttraumatic la nivelul feței, excoriație, plagă la nivelul buzei, care au fost produse prin acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, ce se califică ca vătămare corporală ușoară.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, prima instanța a reținut în drept, că faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive a infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșite cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Turețchii Veaceslav să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal și în baza sancțiunii normei date a-i stabili acestuia o pedeapsă sub forma de 4 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Potrivit art.90¹ Cod penal, termenul de 2 ani închisoare urmează a fi executată în penitenciar de tip semiînchis; iar termenul de 2 ani închisoare a suspenda condiționat executarea pe un termen de probațiune de 2 ani. Totodată, a încasa din contul inculpatului Turețchii Veaceslav în contul statului suma de 1 056 lei în calitate de cheltuieli judiciare suportate pentru efectuarea expertizelor pe caz; Corpurile delictive și anume: o bucată de profil din lemn, care potrivit ordonanței din 27.07.2020 și a chitanței nr.65, care au fost transmise în camera de păstrare a corpurilor delictive a IP Buiucani mun. Chișinău, la intrarea sentinței în vigoare urmează de nimic; - un maiou de culoare verde cu nuanțe de culoare neagră, rupt, în care a fost îmbrăcat Lozovan Paul, care potrivit ordonanței din 27.07.2020 și a chitanței nr.66, a fost transmis în camera de păstrare a corpurilor delictive a IP Buiucani mun. Chișinău, la intrarea sentinței în vigoare urmează de nimic.

Acțiunile civile depuse de către partea vătămată Frija Zinaida și Lozovan Ion urmează a fi admise integral.

În motivarea cererii de apel, procurorul a indicat că, sentința este pre blândă și este pasibilă anulării din următoarele considerente.

Instanța a examinat cauza penală conform prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, recunoscând baza faptică a circumstanțelor imputate lui Turețchii Veaceslav și recunoscându-l culpabil în săvârșirea infracțiunii incriminate. Deși, a calificat corect acțiunile inculpatului Turețchii

Veaceslav, sentința o consideră nefondată sub aspectul blândeții pedepsei stabilite, dat fiind faptul că a fost aplicat art.90 Cod penal, pedeapsa cu închisoare stabilită lui Turețchii Veaceslav prin prezenta sentință fiind suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 4 ani, deoarece instanța de judecată nu a luat în considerație și în cumul toate circumstanțele stabilite la aplicarea pedepsei, rezultând din gravitatea infracțiunii imputate inculpatului Turețchii Veaceslav.

A invocat că, aplicarea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis și suspendarea executării pedepsei numită lui Turețchii Veaceslav, conform art.90 Cod penal, pe un termen de 4 ani, îl va favoriza pe inculpat să săvârșească pe viitor acțiuni similare, iar de către alte persoane va fi apreciată ca o atitudine tolerantă din partea statului a comportamentului prejudiciabil și va diminua încrederea societății în eficacitatea și echitatea sistemului de justiție. Trebuie de menționat, că aplicarea unei pedepse cu suspendarea executării pedepsei, în speță, nu creează inculpatului careva incomodități și doar îl instigă pe acesta de a mai comite infracțiuni, doar pe viitor să fie mai prudent și să nu comită „greșelile” care le-a comis și datorită cărora acțiunile acestuia au fost deconspirate.

A mai notat că inculpatul Turețchii Veaceslav a comis infracțiunea împotriva a doi minori, precum și în prezența acestora a aplicat violență în privința tatălui unuia din părți vătămate, iar la solicitările martorilor de a se calma nu reacționa.

Conform art.61 Cod penal, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Prin urmare, la individualizarea pedepsei, instanța nu a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, prevăzute de art. 75 Cod penal și anume săvârșirea infracțiunii cu bună-știință asupra minorilor. De asemenea, inculpatul nu a reacționat asupra faptului că victimele erau minori și nici la încercarea unor alte persoane de a curma acțiunile violente a acestuia. Totodată instanța de judecată nu a ținut cont nici de influența pedepsei asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de gravitatea infracțiunii imputate inculpatului Turețchii Veaceslav, astfel persistând riscul continuării activității infracționale și din aceste considerente este necesară izolarea de societate a inculpatului.

În aceste circumstanțe este evident, că aplicarea pedepsei față de inculpat, anume pedeapsa sub formă de închisoare în limitele solicitate de către procuror, va contribui la atingerea scopului prevăzut de art.2 alin.(2) Cod penal, care stipulează, că legea penală are drept scop prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către inculpat cât și de către alte persoane, ori aplicarea condiționată a pedepsei cu închisoare nu va atinge scopul legii penale, servind ca un exemplu negativ pentru alte persoane din rândul persoanelor predispuse la comiterea faptelor similare.

A considerat că pedeapsa aplicată față de inculpatul Turețchii Veaceslav, prin sine nu v-a contribui la realizarea scopului pedepsei penale și anume corectarea și reeducarea persoanei care a comis infracțiunea, precum și curmarea și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, din partea acestuia, cât și altor persoane - faptul că în privința acestuia fost aplicată o pedeapsă blândă sub formă de suspendare condiționată a executării pedepsei penale, poate doar să încurajeze comiterea pe viitor a altor infracțiuni.

3.1. Avocatul Șontea Daniel în numele inculpatului Turețchii Veaceslav, a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Turețchii Veaceslav să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă cu aplicarea art.90 Cod penal, stabilindu-i un termen de probă de 1 an.

În motivarea cererii de apel, avocatul a invocat că consideră pedeapsa aplicată de prima instanță în privința inculpatului prea aspră în raport cu circumstanțele cauzei,

respectiv sentința instanței de fond urmează a fi casată în partea stabilirii pedepsei deoarece având în vedere că cauza penală în privința lui Turețchii Veaceslav a fost examinată conform procedurii prevăzute la art.364¹ Cod de procedură penală, potrivit prevederilor alin.(8) al aceluiași articol, noile limite de pedeapsă cu care urmează să opereze instanța la stabilirea pedepsei inculpatului Turețchii Veaceslav pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art.287 alin.(3) Cod penal sunt de la 2 ani (1/3 din 3 ani) până la 4 ani și 8 luni (1/3 din 7 ani) închisoare. A menționat că, conform circumstanțelor cauzei reținute de prima instanță, se constată că inculpatul Turețchii Veaceslav a recunoscut vina pe deplin, se căiește sincer de cele comise, are un loc stabil de trai pe teritoriul Republicii Moldova, la locul de trai inculpatul este caracterizat pozitiv, anterior comiterii faptei imputate inculpatul nu a fost atras la răspundere penală, este încadrat în câmpul muncii, la locul de muncă este caracterizat pozitiv, are doi copii minori la întreținere, și este unicul întreținător al familiei sale, soția acestuia aflându-se în concediul pentru îngrijirea copilului, prin urmare instanța de fond corect a constatat că corectarea și reeducarea inculpatului Turețchii Veaceslav este posibilă fără izolarea acestuia de societate cu aplicarea prevederilor art.90 Cod penal. Însă, termenul de probă stabilit de instanța de fond în mărime de 4 ani, cât și aplicarea pedepselor complementare față de inculpat, este o pedeapsă prea aspră și neproportională cu circumstanțele cauzei.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influința pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Ținând cont de faptul că, inculpatul a recunoscut vina pe deplin, se căiește sincer de cele comise, este pentru prima dată atras la răspundere penală, caracterizat pozitiv la locul de trai și la locul de muncă, este unicul întreținător al familiei sale, are doi copii minori la întreținere, este încadrat oficial în câmpul muncii, a recuperat integral prejudiciul cauzat părților vătămate, de comportamentul inculpatului până la săvârșirea infracțiunii, de atitudinea și modul de manifestare a acestuia în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei, consideră echitabilă aplicarea pedepsei minime prevăzută de norma penală cu calcularea pedepsei conform art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, și în temeiul art.90 Cod penal, urma ai fi suspendată pedeapsa în privința inculpatului Turețchii Veaceslav, stabilindu-i-se acestuia un termen de probă de 1 an.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2021, a fost respins ca nefondat apelul avocatului Șontea Daniel în numele inculpatului.

A fost admis apelul procurorului, casată parțial sentința, în partea individualizării și executării pedepsei, și pronunță, în această parte, o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului Turețchii Veaceslav, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4ani, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art.90¹ Cod penal, pedeapsa aplicată de 4 ani închisoare urmând a fi executată în felul următor:

- termenul de 2 ani închisoare urmează a fi executat în penitenciar de tip semiînchis;
- termenul de 2 ani închisoare a suspenda condiționat executarea pe un termen de probațiune de 2 ani.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1. În motivarea soluției pronunțate, instanța de apel a indicat că, autorii apelurilor declarate sunt de acord cu starea de fapt stabilită de prima instanță, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, dar nu sunt de acord cu pedeapsa stabilită,

cât și admiterea parțială a acțiunilor civile.

Instanța de apel a reținut că, prima instanță a stabilit în mod corect situația de fapt și de drept, vinovăția inculpatului Turețhii Veaceslav care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, apreciind faptele săvârșite de acesta, încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat. Cercetarea judecătorească s-a efectuat cu respectarea dispozițiilor procesual-penale privind administrarea probelor.

Instanța de apel analizând declarațiile părților vătămate și martorilor a considerat că acestea sunt veridice, relatează adevărul, sunt consecvente, consecutive pe tot parcursul procesului penal, care coroborează cu probele materiale scrise cercetate în ședința de judecată.

Totodată, inculpatul Turețhii Veaceslav pe parcursul examinării cauzei a recunoscut integral vinovăția în cele incriminate, astfel încât culpabilitatea acestuia în comiterea infracțiunii incriminate este dovedită în afara oricăror dubii.

Instanța de apel a notat că, la caz soluția primei instanțe, cu referință la vinovăția inculpatului, este pe deplin justificată, or, verificând din oficiu la acest capitol sentința pronunțată, instanța de apel consideră că vina inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, este dovedită integral prin probele administrate și cercetate conform art.101 Cod procedură penală.

4.2. La stabilirea și individualizarea pedepsei aplicate lui Turețhii Veaceslav, prima instanță a indicat că, a luat în considerație faptul că acuzatorul de stat a indicat în calitate de circumstanță agravantă prevăzută de art.77 alin.(1) lit. e) Cod penal - săvârșirea infracțiunii cu bună știință în privința unor minori. Circumstanțe atenuante, prima instanță de judecată nu a stabilit.

Instanța de apel a reținut că, la individualizarea pedepsei ce urmează a fi stabilită inculpatului pentru fapta sa, prima instanță a luat în calcul și faptul că acesta a comis infracțiunea fiind în stare de ebrietate. În egală măsură, instanța de judecată a luat în calcul faptul că inculpatul a aplicat violența în raport cu un număr mare de victime, precum și faptul că acesta acționa agresiv în raport cu oricine intervenea în conflict sau încerca să-l domolească ori să-i curme acțiunile huliganice. În acest sens, instanța a luat în calcul faptul că inculpatul chiar a amenințat martorii cu răfuiala, dacă aceștia vor divulga locul aflării lui.

Instanța de apel a notat că, fapta prevăzută la art.287 alin.(3) Cod penal, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar potrivit art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, noile limite vor constitui: limita minimă 2 ani (3 ani - 1/3 din 3 ani) și cea maximă 4 ani și 8 luni (7 ani - 1/3 din 7 ani).

Cu referire la stabilirea pedepsei, instanța de apel a conchis că, prima instanță, incorect a aplicat prevederile legale și nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, stabilindu-i o pedeapsă pe care instanța de apel o consideră prea blândă, în raport cu faptele comise.

Totodată, instanța de apel judecând apelul declarat de către acuzatorul de stat, în raport cu materialele cauzei, circumstanțele stabilite a concluzionat că - solicitarea procurorului urmează a fi admisă, cu casarea parțială a sentinței în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, deoarece în cazul dat a fost aplicată o pedeapsă prea blândă în raport cu faptele comise

Mai mult, instanța de apel a reținut că, inculpatul Turețhii Veaceslav a comis infracțiunea împotriva a doi minori, precum și în prezența acestora a aplicat violență în privința tatălui unuia din părțile vătămate, iar la solicitările martorilor de a se calma nu reacționa.

În concluzie, instanța de apel a considerat că, pedeapsa aplicată de prima instanță este prea blândă, reieșind din scopul pedepsei penale, din care motiv conchide de a

admite apelul acuzatorului de stat.

Referitor la dezacordul apelanților cu pedeapsa stabilită inculpatului de prima instanță, instanța de apel a remarcat că, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Instanța de apel a considerat că prima instanță greșit și-a motivat soluția de individualizare a pedepsei în privința inculpatului și nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, numind o pedeapsă prea blândă inculpatului în baza art.287 alin.(3) Cod penal coroborat cu art.364¹ Cod de procedură penală. Discordanța între cele reținute de instanță și conținutul real al circumstanțelor cauzei, precum și ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și greșit motivate în privința aplicării unei pedepse în cuantumul stabilit.

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, iar limitele termenelor de pedeapsă, prevăzute în partea specială, sunt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite, care constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă și urmările produse sau care ar fi putut produse.

În speță, instanța de apel a constatat că obiectul contestării hotărârii atacate, de fapt, îl constituie aplicarea unei pedepse prea blânde în privința inculpatului, precum și latura civilă.

Astfel, instanța de apel însușindu-și concluzia expusă de prima instanță, consideră posibilă atingerea scopului pedepsei penale pentru infracțiunea prevăzută de art.287 alin.(3) Cod penal, doar în cazul aplicării unei pedepse sub formă de închisoare pe termen de 4 ani, în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art.90¹ Codul penal, pedeapsa aplicată de 4 ani închisoare urmează a fi executată în felul următor: - termenul de 2 ani închisoare urmează a fi executată în penitenciar de tip semiînchis; - termenul de 2 ani închisoare a suspenda condiționat executarea pe un termen de probațiune de 2 ani.

Ca urmare, instanța de apel a relevat că starea de fapt, dar și circumstanțele în care a fost comisă infracțiunea incriminată inculpatului și comportamentul inculpatului până și după comiterea infracțiunii determină instanța de apel să conchidă asupra incorectitudinii aplicării pedepsei prea blânde în privința inculpatului.

Pe această linie de considerente, cu referire la apelul declarat de către avocatul Daniel Șontea în numele inculpatului Turețchii Veaceslav, în temeiul motivelor expuse, instanța de apel a respins afirmațiile apărării în care invocă că din contra instanța de fond a aplicat în privința inculpatului o pedeapsă prea aspră în raport cu faptele comise și circumstanțele cauzei.

4.3. Totodată, instanța de apel analizând cerințele acuzatorului de stat în vederea casării sentinței instanței de fond și în latura civilă și anume admiterea acțiunilor civile înaintate de către părțile vătămate în deplin volum, instanța de apel o va respinge ca fiind nefondată, or de către partea apărării au fost prezentate acordurile încheiate dintre inculpatul Turețchii Veaceslav și părțile vătămate Lozovan Ion, Frija Zinaida și Frija Serghei în care ultimii invocă că le-a fost recuperat integral prejudiciul cauzat de către Turețchii Veaceslav, și nu au careva pretenții de ordin patrimonial, față de ultimul.

De asemenea, instanța de apel a notat că de către prima instanță justificat au fost încasate de la inculpatul Turețchii Veaceslav în beneficiul statului cheltuielile judiciare legate de efectuarea expertizelor judiciare în cuantum de 1 536 lei. La fel, prima instanță corect a soluționat și soarta corpurilor delictive.

5. Avocatul Șontea Daniel în numele inculpatului, în temeiul pct.6), 10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, contestă cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia, cu menținerea sentinței.

În motivarea cerințelor sale, apărarea reține că instanța de apel în motivarea soluției sale, greșit a ajuns la concluzia că pedeapsa aplicată de prima instanță față de inculpatul Turețchii Veaceslav este una prea blândă, și că aplicarea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis și suspendarea executării pedepsei conform art.90 Cod penal, pe un termen de 4 ani, îl va favoriza pe inculpat să săvârșească pe viitor acțiuni similare.

În viziunea apărării, soluția instanței de apel, prin admiterea apelului declarat de procuror, practic e bazată pe anumite presupuneri, fără a fi dovedite de către acuzare acele circumstanțe relevante și necesare la stabilirea pedepsei, care ar oferi posibilitate instanței de apel de a aplica față de inculpatul Turețchii Veaceslav o pedeapsă mai gravă decât pedeapsa stabilită prin sentința primei instanțe.

Apărarea susține că, acțiunile inculpatului într-o oarecare măsură au fost determinate și de comportamentul imoral al părților vătămate.

Totodată, avocatul menționează că conform prevederilor art.76 Cod penal, în calitate de circumstanțe atenuante, la stabilirea pedepsei inculpatului, de către instanțele ierarhic inferioare urmau a fi reținute următoarele circumstanțe: săvârșirea pentru prima dată de către inculpat a unei fapte penale, repararea benevolă a pagubei pricinuite părților vătămate, contribuirea activă la descoperirea infracțiunii și recunoașterea vinovăției.

La fel, din materialele cauzei apărarea mai reține că inculpatul este căsătorit, are la întreținerea sa doi copii minori - Turețchii Radomir și Turețchii Paula și este unicul întreținător al familiei sale, soția acestuia aflându-se în concediul pentru îngrijirea copilului, inculpatul are un loc de trai stabil pe teritoriul Republicii Moldova, la locul de trai acesta este caracterizat pozitiv, este încadrat în câmpul muncii și la locul de muncă este caracterizat pozitiv.

Deopotrivă, menționează că fiind recuperat integral prejudiciul cauzat părților vătămate, acestea nu au careva obiecții față de inculpat, și respectiv sunt de acord cu soluția pronunțată de prima instanță.

Iar din analiza deciziei instanței de apel, apărarea reține că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. Or, simplu fapt indicat de instanța de apel cu privire la presupunerea că suspendarea executării pedepsei conform art.90 Cod penal, îl va favoriza pe inculpat să săvârșească pe viitor acțiuni similare, este combătut de circumstanțele constatate pe caz, și anume reiterez că, inculpatul nu are antecedente penale și nici nu a fost în conflict cu legea penală până la momentul comiterii faptelor respective, și-a recunoscut vina integral, a recuperat benevol părților vătămate prejudiciul integral cauzat prin infracțiune, are un loc de trai stabil, este încadrat în câmpul muncii, la locul de trai și la locul de muncă este caracterizat pozitiv, este căsătorit și are la întreținere doi copii minori, iar încadrarea inculpatului în mediul carceral în condițiile specificate, ar fi în măsură să influențeze negativ asupra stării materiale precum și ritmul de creștere/dezvoltare a copiilor săi.

Respectiv, apărarea consideră că soluția pronunțată de prima instanță cu privire la suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare este una corectă, și echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei.

Menționează că, deși sentința primei instanțe a fost atacată în partea stabilirii pedepsei cu apel de către apărător în numele inculpatului, inculpatul Turețchii Veaceslav la ziua de azi este de acord cu soluția instanței de fond.

Prin urmare, apărarea relevă că suspendarea condiționată a termenului de pedeapsă stabilit față de inculpat prin sentința primei instanțe, și acordarea posibilității acestuia ca în acest termen, să se abțină de la comiterea oricărei infracțiuni, va oferi o mai bună protecție intereselor societății și va evita consecințele negative ale izolării de societate a vinovatului și a plasării acestuia în mediul penitenciar.

5.1. La data de 25.01.2022, inculpatul Turețchii Veaceslav împreună cu avocatul

acestuia, Șontea Daniel, au depus cerere cu privire la aplicarea amnistiei, prin care au solicitat încetarea procesului penal pornit în privința inculpatului Turețchii Veaceslav.

În motivarea acesteia invocă că, infracțiunea incriminată inculpatului Turețchii Veaceslav, prevăzută de art.287 alin.(3) Cod penal, face parte din categoria infracțiunilor pentru care se aplică prevederile Legii cu privire la amnistie, totodată atrage atenția că inculpatul vina a recunoscut-o pe deplin, prejudiciul cauzat părților vătămate l-a recuperat integral, anterior nu a fost atras la răspundere penală, la locul de muncă și la domiciliu este caracterizat pozitiv.

6. Asupra recursului declarat a prezentat referință procurorul, care s-a pronunțat pentru inadmisibilitatea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Judecând recursul declarat în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi respins, din următoarele considerente.

Potrivit art.434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l respingă, ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat atunci când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

Reieșind din conținutul recursului declarat, Colegiul penal lărgit constată că avocatul invocă temeiurile pentru recurs pct.6), 10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, precum și când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Raportând normele de drept citate la circumstanțele cauzei, Colegiul penal lărgit constată că aceste temeiuri nu-și găsesc confirmare în speța dedusă judecării.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul penal lărgit reține că, în esență, criticele apărării se axează pe ideea că instanța de apel la caz neîntemeiat a exclus aplicarea prevederilor art.90 Cod penal – condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

La acest capitol Colegiul penal lărgit relevă că, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Potrivit art.75 alin.(1) Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei instanța de judecată are obligația să țină cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Luând ca bază aceste prevederi ale legii penale și soluționând chestiunea cu privire

la vinovăția inculpatului, de jure și de facto, instanța de judecată urmează să constate dacă s-au confirmat sau nu temeiurile prevăzute de legea penală pentru a-l supune pe inculpat răspunderii penale și decide asupra cuantumului pedepsei care urmează a i se stabili acestuia.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art.61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și în limitele fixate în partea specială.

Aplicarea unei pedepse inechitabile poate avea drept consecință violarea drepturilor omului protejate de Convenția Europeană.

Colegiul penal remarcă aici că, principalele elemente de care judecătorul (sau completul de judecată), trebuie să țină seama de fiecare dată când soluționează cauza penală și când alege categoria de pedeapsă conform normelor generale prevăzute în art.62-71 Cod penal, sunt termenul și mărimea acesteia conform limitelor fixate în articolul respectiv al Părții speciale a Codului penal.

Limitele pedepsei, prevăzute în partea specială, sunt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite.

Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit de împrejurările în care fapta a fost săvârșită, de urmările produse sau care urmează să se producă.

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului până sau după săvârșirea infracțiunii.

Aceste criterii generale și speciale privind individualizarea pedepsei sau valorificat anume în această ordine, fiind stabilit inculpatului termenul de pedeapsă, prevăzut de art.287 alin.(3) Cod penal.

Ulterior, după individualizarea pedepsei și stabilirea duratei și cuantumului acesteia, în cazul stabilirii pedepsei închisorii, continuă operațiunea de individualizare, dar sub aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin numirea tipului de penitenciar și soluționarea chestiunii dacă pedeapsa stabilită inculpatului trebuie să fie executată real ori, sub raportul personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi formulată concluzia că scopul pedepsei se poate atinge și prin aplicarea suspendării executării pedepsei în privința vinovatului pe o perioadă de probațiune stabilit de instanța de judecată.

Pe cale de consecință, raportat la considerentele expuse supra, Colegiul penal remarcă că aplicarea prevederilor art.90 Cod penal – suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea săvârșită de ea este un incident în viața acesteia.

Prin urmare, în sensul legii, în afară de motivele care au servit temei pentru stabilirea pedepsei principale, instanța trebuie să dea o motivare suplimentară, din care considerente a concluzionat că inculpatul nu este rațional să execute real termenul pedepsei stabilite.

Analizând condițiile în care poate fi acordată suspendarea executării pedepsei, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facultate a instanței de judecată, care este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

La caz, din actele dosarului se constată că inculpatul *a săvârșit o infracțiune gravă, cu un grad prejudiciabil sporit, prin ce a fost periclitate ordinea de drept.*

În speță, reieșind din soluția adoptată de instanța de apel, se constată că la stabilirea și aplicarea pedepsei în privința inculpatului, instanța a avut în vedere scopul și

criteriile de individualizare a acesteia, prevăzute de art.art.61, 75 Cod penal, a ținut seama de circumstanțele reale ale cauzei, circumstanțe care fiind analizate, per ansamblu, nu permit instanței stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

În acest context, Colegiul penal lărgit consideră, că la aplicarea pedepsei inculpatului Turețchii Veaceslav pentru infracțiunea săvârșită, instanța de apel a acordat deplină eficiență prevederilor art.art.7, 16 alin.(4), 61, 70, 75 Cod penal, totodată ținând cont și de faptul că, inculpatul nu are antecedente penale, nu se află la evidența medicului narcolog sau medicului psihiatru, infracțiunea comisă se clasifică ca fiind gravă, de circumstanța agravantă prevăzută de art.77 alin.(1) lit. e) Cod penal – săvârșirea infracțiunii cu bună știință în privința unor minori, a comis infracțiunea fiind în stare de ebrietate, a aplicat violența în raport cu un număr mare de victime, precum și faptul că ultimul acționa agresiv în raport cu oricine care intervenea în conflict. Astfel, corect a ajuns la concluzia că, față de inculpată este oportună și rezonabilă aplicarea pedepsei prevăzute de lege - închisoare, care va asigura atingerea scopului prevăzut la art.61 alin.(2) Cod penal.

Totodată, Colegiul penal lărgit menționează că, instanța de apel la emiterea deciziei a ținut cont și de prevederile art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, care stipulează că în caz de aplicare a pedepsei închisorii inculpatul beneficiază de reducerea cu 1/3 din maximumul și din minimumul prevăzut de sancțiune, fiind stabilite noi limite cu care trebuie să opereze instanța de judecată la stabilirea pedepsei.

respectiv, instanța de recurs apreciază că modalitatea de executare aleasă și quantumul pedepsei stabilite inculpatului, este în acord cu principiul proporționalității având în vedere fapta săvârșită și urmările produse.

Mai mult, Colegiul lărgit amintește că raționamentul de aplicare a prevederilor art.90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acesteia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei cum ar fi: conduita bună a infractorului; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, *comportarea sinceră în cursul procesului*, ceea ce în cauza deferită judecării nu se constată.

Așadar, Colegiul penal lărgit statuează că, sentința primei instanțe în cauza dată, este afectată de insuficiență în partea motivării soluției adoptate. Or, prima instanță trebuia să dea o motivare suplimentară de ce trage concluzia că inculpatul nu este rațional să execute real termenul pedepsei stabilite.

Subsidiar, Colegiul penal lărgit evidențiază că, corectarea inculpatului Turețchii Veaceslav va fi asigurată doar prin executarea reală a pedepsei închisorii, circumstanța dată fiind reținută sub aspectul aprecierii personalității inculpatului, care a acționat în virtutea faptului că victimele erau minori, precum și în prezența acestora a aplicat violența în privința tatălui unuia dintre minori, iar la solicitările martorilor de a se calma nu reacționa. Deci, anume executarea reală a pedepsei închisorii răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut în art.61 alin.(2) Cod penal, restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

Cu referire la cererea privind aplicarea amnistiei în privința inculpatului Turețchii Veaceslav, instanța de recurs relevă că, urmează a fi examinată în ordina prevederilor art.art.469 alin.(1) pct. 15) - 472 Cod de procedură penală.

Suplimentar, analizând textul deciziei atacate (f.d.132-160) în coraport cu motivele invocate de recurent, Colegiul penal lărgit atestă că, instanța de apel s-a expus argumentat și motivat, bazându-și just soluția din decizie, iar instanța de recurs ordinar,

în virtutea corectitudinii acestei motivări, pentru a evita repetări inutile, o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct.37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs. România* din 16.02.2010, statuează că art.6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda*, 19 aprilie 1994, pct.61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția.

În consecință, Colegiul penal lărgit nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de apărarea, ce ar fi afectat hotărârea instanței de apel atacată sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, recursul ordinar urmând a fi respins ca inadmisibil, cu menținerea hotărârilor atacate.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

d e c i d e :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de avocatul Șontea Daniel în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2021, în cauza penală în privința lui *Turețhii Veaceslav Xxx*, cu menținerea hotărârii contestate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 05 mai 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Toma Nadejda

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie

15 martie 2022

mun. Chișinău

O p i n i e s e p a r a t ă
a judecătorului Timofti Vladimir

Conform art. 339 alin. (7), 340. alin (3) Cod de procedură penală
în cauza penală privindu-l pe **Turețchii Veaceslav Xxx**

1. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 15 martie 2022, a fost respins, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către avocatul Șontea Daniel în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Turețchii Veaceslav Xxx**, cu menținerea deciziei atacate.

2. Am semnat decizia conform prevederilor art. 339 alin. (7) Cod de procedură penală, dar nu am susținut motivarea și soluția, am propus și susținut o altă soluție, potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, și anume:

"De admis recursul ordinar declarat de către avocatul Șontea Daniel în numele inculpatului Turețchii Veaceslav, de casat total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2021, în cauza penală privindu-l pe Turețchii Veaceslav Xxx, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată".

3. Pentru a fi mai succint, susțin în tot ce este indicat în partea introductivă și în pct. 1-6 al deciziei nr. 1ra-1911/2021, în prezenta cauză.

4. Cu motivarea și soluția adoptată în speța dată nu sunt de acord, din următoarele considerente.

Accept constatarea vinovăției inculpatului Turețchii Veaceslav în baza mijloacelor de probă examinate de prima instanță, la fel consider că și calificarea acțiunilor inculpatului este corectă în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, dar nu accept ignorarea prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, care a intrat în vigoare la 31.12.2021 (în continuare Legea nr. 243), în speța dată.

Mai mult, la 25 ianuarie 2022, inculpatul Turețchii Veaceslav a depus o cerere prin care a solicitat aplicarea, la caz, a prevederilor Legii nr. 243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Potrivit art. 107 alin. (1) Cod penal, *"amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei".*

În explicarea detaliată a acestei noțiuni, urmează să menționez că, prin lege organică, se stabilesc infracțiunile pentru care se acordă amnistia, condițiile și limitele de incidență ale acesteia, în Codul penal fiind enumerate efectele amnistiei, în raport cu momentul apariției acesteia (înainte de condamnare ori după condamnarea făptuitorului), iar în Codul de procedură penală sunt prevăzute dispoziții, referitoare la procedura aplicării amnistiei și la consecințele procesuale ale acesteia.

Consecințele produse de actul amnistiei conduc la înlăturarea răspunderii penale, a executării pedepsei sau, după caz, alte consecințe ale condamnării, pentru faptele săvârșite anterior apariției actului de clemență. Amnistia dobândește un caracter mixt, ea operând numai *in rem* (cu privire la anumite infracțiuni) și *in personam* (relativ doar la persoanele care întrunesc condițiile legii).

Art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 are, prin excelență, efect retroactiv, aplicându-se infracțiunilor săvârșite până la adoptarea actului de amnistiere.

Prin urmare, reieșind din cele stipulate în art. 2 din Legea nr. 243, în cazul în care persoana, în privința căreia se judecă cauza penală, întrunește condițiile stabilite în aceeași lege și nu cad sub incidența art. 6, este pasibilă de a i se aplica actul amnistiei, dacă infracțiunea a fost comisă până la data de 24 decembrie 2021, pentru care Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 sau Codul penal, aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961, prevede, în calitate de pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoarea, pe un termen de 7 ani.

Procedura de aplicare a amnistiei față de persoanele inculpate este reglementată de art. 2 din Legea nr. 243, unde se indică expres că procesul penal încetează la faza de judecare a cauzei, dacă sunt întrunite condițiile expuse în prezenta lege.

Faza judecării cauzei, în conformitate cu prevederile din Codul de procedură penală, include toate instanțele ordinare de judecată, adică atât prima instanță, cât și instanța de apel și cea de recurs ordinar.

Potrivit practicii judiciare constante a Curții Supreme de Justiție, persoana, la faza judecării cauzei, se consideră ca având statut de inculpat, până când nu epuizează toate căile ordinare de atac.

Am rezultat asupra acestei conchideri, reieșind din aceea că, potrivit dispoziției art. 7 alin. (8) Cod de procedură penală, hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, procurori și instanțele de judecată. Mai mult ca atât, în Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 16 aprilie 2010 se consemnează că, în Republica Moldova, dreptul intern și cel internațional reprezintă un tot întreg, o structură unitară. Așadar, în categoria actelor normative se includ și normele internaționale, la care Republica Moldova este parte. Având în vedere că, prin interpretarea prevederilor Convenției Europene, jurisprudența CtEDO face parte din dreptul accesoriu la tratatul internațional (soft law), ea devine parte a dreptului intern. De aici, modificarea jurisprudenței CtEDO echivalează cu modificarea actelor normative interne.

Pe cale de consecință, se evidențiază că Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în statuările expuse în hotărârile sale, a menționat expres că persoana nu poate fi considerată că are statut procesual de condamnat, până când nu va epuiza toate căile ordinare de atac, iar hotărârea în privința sa va deveni irevocabilă, în sensul art. 4 din Protocolul 7 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea în acest sens cauza Nikitin c. Rusiei, hotărârea din 20 iulie 2004, paragraf. 35-37).

Hotărârea judecătorească irevocabilă în procedura penală, care nu poate fi contestată prin exercitarea unei căi ordinare de atac, urmează a fi diferențiată de cea definitivă, care poate fi atacată printr-o cale ordinară de atac.

Astfel, deși orice hotărâre irevocabilă este definitivă, nu orice hotărâre definitivă este și irevocabilă.

În acest context, este relevant de a reține că o hotărâre judecătorească, care nu mai este susceptibilă niciunei căi de atac ordinare sau care nu mai este susceptibilă căilor de atac, din cauză că acestea au fost epuizate sau termenele de exercitare ale acestora au expirat, este irevocabilă (nu poate fi rejudecată de nicio jurisdicție, cu excepția unor cazuri excepționale).

O astfel de hotărâre dobândește putere de lucru judecat (*res judicata*).

Din atare considerente, până la devenirea hotărârii judecătorești irevocabile, orice instanță ordinară este în drept, în baza art. 2 din Legea nr. 243, să aplice actul amnistiei față de inculpat și să pronunțe o hotărâre de încetare a procesului penal, pe cauza penală.

În cursul judecării cauzei, la orice etapă a procedurilor, încetarea procesului penal are loc cu acordul scris al persoanei inculpate, în temeiul art. 2 al Legii nr. 243.

În atare situație, instanța de judecată va pune în discuție solicitarea inculpatului, privind încetarea procesului penal, după care se va retrage în camera de deliberare și va adopta o sentință de încetare a procesului penal. În cazul dat, la adoptarea hotărârii de încetare a procesului penal, nu se analizează probatoriul.

În cazul în care inculpatul refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) și (3) din art. (2) din Legea nr. 243, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art. 1 și nu cade sub incidența art. 6.

Am propus dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel în speța dată pentru a da posibilitate tuturor participanților la proces să se expună asupra aplicării Legii nr. 243, plus să mai aibă și o cale de atac ordinară (recursul ordinar) dacă nu vor fi de acord cu soluția, prin ce ar fi respectate prevederile art. 6 a Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adică dreptul părților la un proces echitabil.

Astfel, constat că în speța dată urma a fi pusă în discuție aplicarea Legii nr. 243 în privința inculpatului Turețchii Veaceslav, deoarece nu văd interdicții la aplicarea Legii nr. 243 în privința acestuia, pentru ce am propus o altă motivare a deciziei instanței de recurs ordinar și o altă soluție, indicată în pct. 2 a prezentei Opinii separate, dar ceilalți judecători ai Colegiului penal lărgit au considerat că inculpatul Turețchii Veaceslav a căpătat statut de condamnat după decizia instanței de apel, totodată, indicând în decizie cuvântul ”inculpat” nu ”condamnat” ce este în contradicție cu prevederile pct. 37 al Hotărârii CtEDO în cauza Nikitin vs Federația Rusă și cu Recomandarea nr. 97 din 09.02.2017 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție privind aplicarea Legii nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia, ce în viziunea mea nu putea fi acceptat, căci în astfel de circumstanțe, recursul ordinar devine o cale extraordinară de atac și după adoptarea deciziei instanței de apel, participanții la proces penal ar putea contesta hotărârile judecătorești la CtEDO, fără a trece calea ordinară de atac – recursul ordinar. Astfel, a fost ignorată aplicarea Legii nr. 243 în speța dată, cu ce nu sunt de acord categoric.

Judecător

Timofti Vladimir